

HOSTE Julien Judith, professor analytische scheikunde, expert in de radiochemie, rector en vicerector van de Universiteit Gent. Geboren te Gent op 30 mei 1924, overleden te Gent op 1 december 2011.

Julien Hoste volgde na zijn lager onderwijs het middelbaar onderwijs aan het Koninklijk Atheneum te Gent. Op 18 oktober 1939 schreef hij zich in aan de Rijksuniversiteit te Gent voor de studies in de scheikundige wetenschappen. Hij behaalde in 1941 het diploma van kandidaat en in 1943 dat van licentiaat met de grootste onderscheiding, samen met Karel Poma (1920-2014) en Carol Hoste (1921-2011). Zijn licentiaatthesis werd behaald in het laboratorium van prof. dr. Firmin Govaert (1902-1993). De titel luidde: "*De bereiding van het 3.3-disulfanylmethyl-oxacyclobutaan*".

Op 25 februari 1944 werd Hoste benoemd als eerst aanwezig assistent in de veeartsenijschool in de Faculteit Geneeskunde, in het laboratorium voor Farmacologie bij professor René Dufait (1913-1994). Daarna behaalde hij in 1945 het aggregaat van het middelbaar onderwijs. In datzelfde jaar van 6 april tot 22 november moest Hoste, die dienstplichtige was van het jaar 1941, zijn dienstplicht in het leger vervullen in Engeland. In januari 1946 werd hij in de Faculteit Wetenschappen benoemd als assistent in het laboratorium van analytische scheikunde van prof. dr. Jan Baptist Gillis (1893-1978). Deze plaats was vrij gekomen door de promotie van dr. Bartholomé Cuvelier (1905-1978) tot docent. Hoste promoveerde tot doctor in de wetenschappen (groep scheikunde) op 30 juni 1947 met de grootste onderscheiding met als proefschrift "*De sulfamido-derivaten van tetramethylmethaan*" met als promotor prof. dr. F. Govaert. Op 27 april 1954 verdedigde hij zijn proefschrift voor het behalen van het diploma van

Geaggregeerde van het Hoger Onderwijs in de Analytische Scheikunde aan de Rijksuniversiteit Gent met als proefschrift: "*De toepassing op analytisch gebied van nieuwe organische reagentia*". Uit het onderwerp en de bijstellingen blijkt dat Hoste zich erg had geïnspireerd door de microchemische analyses van Fritz Feigl (1891-1971), Nobelprijswinnaar chemie in 1923, die juist voor de tweede Wereldoorlog in 1938 Oostenrijk ontvlucht was en te Gent een onderzoekspost kreeg. Na de inval van Duitsland in België vluchtte Feigl naar Brazilië. Op 21 mei 1954 gaf Hoste zijn openbare les in de Aula over het onderwerp "*Radioactiviteit en Analytische Toepassingen*".

In 1941 werd Hoste, toen nog kandidaat in de scheikunde, lid van de Vlaamse Chemische Vereniging (VCV). Hij publiceerde in 1943 twee artikels in de Mededelingen van de VCV "*Over het verband tussen Chemische Structuur en de Fysiologische werking in de Chemotherapie*" (vol. 5, pp. 170-171) en "*Microanalytische bepalingen van Kwik volgens Stock*" (pp. 487-490). Aan de sectie Biochemie van de afdeling Gent van de VCV gaf hij in 1945 een lezing "*De chemie der sulfonamiden*". Deze lezing werd gepubliceerd in de Mededelingen van 1946 (vol. 6, pp. 69-76). In dat zelfde jaar publiceerde hij een mededeling in de afdeling "*Biochemie, Voeding en Voedingsnijverheden*" over "*Moderne Vetsynthesen*" (pp. 17-23).

Van 1946 tot 1954 was Hoste als werkleider verbonden aan het laboratorium voor analytische scheikunde met als titularis J. B. Gillis. Hoste was tijdens de periode 1943-1945 laureaat van de interuniversitaire wedstrijd en in 1947 ontving hij de Stasprijs. In 1949 ontving hij van de stad Gent de stadsmedaille van verdienste en werd hij laureaat van de Koninklijke Vlaamse Academie. Hij deed in het begin van zijn wetenschappelijke

loopbaan onderzoek in het domein van de bepaling van sporen metalen met specifieke organische reagentia door spectrometrische metingen en publiceerde zijn resultaten in een 30-tal publicaties. Zo gaf hij tijdens het tienjarig bestaan van de VCV, op 12 en 12 november 1949, een lezing op het symposium over Microchemie over "*Het doseren van sporen met specifieke reagentia*", dat in 1950 gepubliceerd werd in de Mededelingen (vol. 12, pp. 103-108). Na het behalen van het Hoger Aggregaat in 1954 had hij tot in 1958 de functie van geaggregeerde aan het laboratorium voor analytische scheikunde. Bij Koninklijk Besluit (KB) van 28 april 1958 werd hij vervolgens benoemd als docent voor de cursussen in de analytische scheikunde in opvolging van prof. dr. Zoël Eeckhaut (1909-2001), die in 1957 als opvolger van prof. dr. René Goubau (1886-1976), die op emeritaat ging, de cursussen algemene anorganische scheikunde in de kandidaturen wetenschappen op zich nam. De cursus analytisch scheikunde werd gedurende het academiejaar 1957-1958 als suppliant gegeven door werkleider Frans Verbeek (1929-2008). Bij KB van 1 mei 1962 werd hij benoemd als gewoon hoogleraar, titularis van de leerstoel analytische scheikunde in de faculteit wetenschappen. Buiten zijn leerstoel werd hij in het aggregaat hoger secundair onderwijs verantwoordelijk voor de algemene methodenleer in de wetenschappen en de bijzondere methodenleer voor de scheikunde.

In 1953 publiceerde Hoste zijn eerste publicatie over de neutronen activerings analyse. Van toen af deed hij praktisch uitsluitend onderzoek naar sporen van elementen door middel van de radiochemie. In 1972 ontving hij de Hevesy Prijs voor zijn uitmuntend werk in het domein van de radioanalytische chemie. Van april tot oktober 1953 verbleef Hoste met een reisbeurs van het Foreign Student Summer Project (FSSP) aan het Massachusetts Institute for Technology in Boston,

Verenigde Staten. Hier werkte hij in het laboratorium van professor Ch. D. Coryell (1912-1971), die wereldbekend was voor zijn radiochemisch onderzoek en die 's werelds grootste radiochemisch laboratorium had opgericht. Tijdens zijn verblijf had hij een optie genomen voor de aankoop van de proefkernreactor TRIGA van de Amerikaanse firma General Atomic, dat staat voor "*Training and Research for Isotope production General Atomic*". Het was echter de Belgische firma Belgonucleaire die aan Hoste meedeelde dat zij een betere reactor konden leveren. Toen de minister van Economische Zaken op het rectoraat van de Universiteit Gent druk uitoefende, moest hij zijn optie voor de reactor TRIGA terugtrekken. Het zou nog tot in 1967 duren vooraleer de reactor Thetis in het Instituut voor Nucleaire Wetenschappen in de Proeftuinstraat te Gent in gebruik kon worden genomen. Toen vond ook de verhuizing plaats van de lokalen in de Rozier naar nieuwe lokalen rond de reactor. Ondertussen was hij voor zijn onderzoek en dat van zijn medewerkers aangewezen op radioactieve isotopen die geleverd werden door het Studiecentrum voor Kerncentrum (SCK) te Mol. Deze werden opgeslagen in de kelder van het laboratorium in de Rozier te Gent. Hoste was voorzitter van het SCK van april tot juli 1963, nadien bleef hij voorzitter van het raadgevende comité. De oprichting van het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen (IIKW) zorgde voor de aanwerving van extra wetenschappelijk personeel. Na de reactor Thetis werd rond 1970 een cyclotron gebouwd, gevolgd door prototypische installaties voor medische beeldvorming. Aan de titels van zijn meer dan 460 publicaties kan men zien, dat de analytische chemie dreef op een groeiend aantal nieuwe technologische en wetenschappelijke mogelijkheden, met vooral een spectaculaire ontwikkeling van de micro-elektronica en de informatietechnologie. In totaal was hij promotor van 83 doctoraten. Naast 460 publicaties in wetenschappelijk

tijdschriften schreef Hoste alleen of met medewerkers acht boeken en monografieën. Hij was ook een van de initiatiefnemers in kwaliteitsondersteunende initiatieven op het vlak van standaarden, metingen en testen in Europa. Hoste zette zijn medewerkers ook aan om zich te specialiseren in diverse toepassingsgebieden, zoals de milieuproblematiek, de geochemie, de biomedische analyses, metrologische toepassingen en de archeologische wetenschappen. Tijdens de universitaire expansie in 1965 en vooral 1972 speelde hij een belangrijke rol, zo is het grotendeels aan hem te danken dat een aantal van zijn post-doctorale medewerkers aangesteld werden in de universiteiten van Antwerpen, Brussel, Hasselt en Leuven. Ondanks het vertrek van een twintigtal post-doctorandi, telde zijn laboratorium vanaf de jaren 1980 ruim meer dan honderd wetenschappelijke en technische medewerkers.

Na zijn benoeming als gewoon hoogleraar werd Hoste almaar vaker gevraagd voor commissiewerk, beleidsvoorbereidende werkgroepen en het opnemen van bestuurlijke verantwoordelijkheden. Zo was hij gedurende de academiejaren 1972-1974 secretaris van de Faculteit Wetenschappen en tijdens de academiejaren 1974-1976 werd hij aangesteld als Decaan. Hij werd lid van talrijke nationale en internationale organisaties. Hij was voorzitter of werd gevraagd voor plenaire lezingen op talrijke internationale congressen. In België werd hij benoemd o.a. als hoofdcoördinator van het Nationaal Programma betreffende Luchtverontreiniging van 1975 tot 1978, lid van het Nationaal Comité voor de Chemie van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen en op 30 maart 1977 werd hij benoemd als geassocieerd lid van de klasse voor toegepaste wetenschappen van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen. Hij werd een ijverig lid van de redactie van talrijke wetenschappelijke tijdschriften,

zoals *International Journal of Analytical Chemistry, The Analyst, Analytica Chimica Acta, Talanta, Journal of Radioanalytical Chemistry en Radiochemical & Radioanalytical Letters*.

Vrij onverwacht werd Julien Hoste in oktober 1977 aangesteld als rector van de Universiteit Gent. De stembusuitslag van de Gentse Academische Raad van 17 mei 1977 rangschikte als eerste kandidaat de medicus prof. dr. André de Schaepdryver (1926-2011). Hoste eindigde op de tweede plaats. Het was de gewoonte dat de minister van Nationale Opvoeding de voordracht van de Academische Raad volgde en de eerst gerangschikte tot nieuwe rector benoemde. De definitieve benoeming van de rector 'overzomerde' op het kabinet van de bevoegde minister. Op 3 juni had de regering Tindemans II in zijn coalitievorming de liberalen vervangen door de socialisten. Het departement van Nationale Opvoeding was daarbij toegewezen aan de socialist Jef Ramaekers (1923-2004). Deze koos tegen de verwachtingen in voor de tweede op de ranglijst van de Academische Raad. Hoste stond in de Universiteit Gent als een van de weinige professoren bekend voor zijn uitgesproken linkse signatuur en maakte er geen geheim van dat zijn politieke overtuiging '*van sociaal democratische aard*' was. Hij stond bekend als een bedachtzaam type, minzaam in de omgang, die op een rustige wijze leiding gaf aan zijn laboratorium. Naast zijn onderzoeksmatige bezigheden was Hoste uitgegroeid tot een beleidsfiguur met zin en talent voor bestuurlijk werk. In het parlement verdedigde Ramaekers zich voor zijn keuze. Deze was ingegeven voor facultaire evenwichten. De afgelopen decennia was het Gentse rectoraat al vaak bekleed door een medicus, terwijl op dat ogenblik zowel in Leuven als in Antwerpen rectoren uit de medische faculteit actief waren. Indien ook te Gent een medicus rector zou worden, dan zou '*in tal van interuniversitaire organen een te sterke vertegenwoordiging van de medische sector aanwezig*

zijn geweest'. Hij voegde er aan toe dat er geen reglement bestond dat hem verplichtte de rangorde van de Academische Raad te volgen. Na zijn aanstelling als rector moest Hoste zich verdedigen tegen de geruchten als zou zijn benoeming een zaak geweest zijn van politiek en bedrijvenlobby's. Hoste ontkende in interviews in het studentenblad *Schamper* enige stappen ondernomen te hebben voor zijn kandidatuur, noch binnen de faculteit, noch binnen de Academische Raad, noch bij de minister. Hij meende dat hij benoemd werd omdat hij in diverse Raden van Beheer zat en beleidsvoorbereidend werk gedaan had zowel op nationaal als Europees niveau. Van deze interviews zoals in de *Vooruit* maakte hij gebruik om zijn plannen voor het rectoraat toe te lichten. Hij weidde uit over de noodzaak voor algemeen vormende kandidaturen en een universitair beleid dat '*zelfstandig denken*' stimuleerde. Hij lanceerde het voornemen van het invoeren van een '*credit-systeem*' en semesterexamens. Hij pleitte voor een soepelere reglementering en meer autonomie om zelf een beleid te kunnen maken.

Helaas was er na de *golden sixties* een klimaat van besparingen aangebroken, veroorzaakt door de universitaire expansie, die op 27 juli 1971 geleid had tot een nieuwe wet op de financiering van de universiteiten. De leidende principes van de financieringswet waren de betoelaging op basis van de studentenaantallen, toezicht en controle van een regeringscommissaris en een gelijkschakeling tussen de vrije en de rijksuniversiteiten. Maar vervolgens kwam er, als gevolg van de oliecrisis in 1973 een cascade van bezuinigingen, bevriezingen en programmawetten. Nieuwe wetten en maatregelen beperkten het beleid en schroefden dit zelfs terug. Het rectoraat van Hoste werd er volop door getroffen. In zijn eerste rectorale toespraak in 1977 sprak hij over de precare financiële toestand van de universiteit. De anticrisiswet van

1978 was een kaderwet op het gebied van besparingsmaatregelen, het bevroor de forfaitaire kostprijs per student en legde een moratorium op de universitaire uitgaven van de volgende jaren. De verhoging van het inschrijvingsgeld voor niet-beursstudenten, die steeg van vijfduizend naar tienduizend frank, zorgden voor ernstige moeilijkheden met de studenten: fakkeloptochten, alternatieve colleges en op 24 november 1978 een bezetting van het rectoraat. In maart en april 1979 bereikte het studentenprotest zijn hoogtepunt: wekenlang vochten studenten en Rijkswacht een oorlog uit in de straten van Gent. Hoste was evenmin ingenomen met de regeringsmaatregelen en kwam hier openlijk voor uit, *'zittend op een lijk'*, tijdens zijn deelname op 6 december 1978 aan een van de vele "10.000" betogingen. Op personeelsvlak stond het er niet beter voor. Voor het administratieve en technische personeel gold een aanwervingstop en voor het (niet-vast benoemde) wetenschappelijk personeel was er een benoemingsquotum en voor het onderwijzend personeel een bevorderingsstop. Op 16 juni 1980 deelde de eerste minister mee dat als tijdelijke maatregel geen enkele aanwerving van het onderwijzend personeel nog toegelaten was.

De studentenaantallen vormden, door hun koppeling met de financiering, de achillespees van de universitaire problemen. Met de steun van de vicerector Herman van Looy wist Hoste het tij te keren. Er werd een beleid gestart om eerstejaarsstudenten beter te omkaderen. Er werd een werkgroep 'promotie en onthaal' opgericht. De banden met de middelbare scholen en de psychisch-medisch-sociale (PMS)-centra werden aangehaald. Hoste voerde specifieke hervormingen door: zo werden voortaan vrijstellingen verleend voor vakken waarvoor de student een voldoende behaalde, onafhankelijk van de totale uitslag. Omgekeerd wees Hoste het nieuwe leerplan van de geneeskunde af, omdat het *'onduldbaar*

zwaar' was, met een negatief effect op de studentenaanwerving. Deze actiepunten kenden een resultaat: in oktober 1981 bij het afscheid van Hostes rectoraat, bereikte Gent het hoogste aantal studenten uit de geschiedenis van de universiteit, nl. 13.328 studenten kozen voor de rijksuniversiteit Gent. Het fleurde de viering van de vijftigste verjaardag van de vernederlandste rijksuniversiteit in 1981 helemaal op.

Het onderzoek moest het voornamelijk hebben van de verschillende onderzoeksfondsen en regeringsprogramma's. De in 1978 opgerichte Onderzoeksraad (KB van 14 juni 1978) had als bedoeling het onderzoeksbeleid efficiënt uit te voeren. Er werd in 1979 ook een nieuwe dienst opgericht voor samenwerking met de industrie voor toegepast wetenschappelijk onderzoek, de universiteit Gent werd een pionier op het gebied van de '*techtransfer*'. Onder het rectoraat van Hoste beleefde de biotechnologie een echte doorbraak. Jef Schell (1935-2003) kreeg in 1979 de Franquiprijs en behaalde via de Onderzoeksraad een groot onderzoeksproject binnen. De zeer bescheiden eigen middelen voor onderzoek werden geïnvesteerd in een taalpracticum voor de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte en een nieuwe apparatuur voor de Faculteit Geneeskunde, waaronder een cyclotron.

In 1976 werd de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VL.I.R.) opgericht, gefinancierd door de Vlaamse universiteiten. Het doel was de dialoog en de samenwerking tussen de Vlaamse universiteiten te bevorderen. Op basis van overleg worden gemeenschappelijke standpunten geformuleerd en beleidsadviezen verstrekt aan de minister die bevoegd is voor het universitair onderwijs of het wetenschapsbeleid. Het overleg tussen de universiteit heeft verschillende thema's, waaronder Onderzoek. Hoste werd de eerste voorzitter van de VL.I.R. - werkgroep betreffende het onderzoek. Vanaf 30 september

1979 werd hij voor een periode van twee jaar benoemd als voorzitter van de VL.I.R.

Bij het neerleggen van zijn rectoraat in 1981 kon hij terugblikken op een moeilijke periode, maar moebestuurd was hij helemaal niet. Hoste werd vicerector van de nieuwe rector prof. dr. André Cottenie (1919-1997) van 1981 tot 1985. Hij werd in september 1982 voorzitter van de '*Derde Industriële Revolutie Vlaanderen*' (DIRV), opgezet door de Vlaamse regering onder impuls van haar eerste voorzitter van de Vlaamse Executieve (nu minister-president genoemd) Gaston Geens (1931-2002). De bedoeling was het waarborgen van de toekomstige Vlaamse welvaart, economische activiteit en werkgelegenheid vooral in de toekomst gerichte sectoren zoals micro- elektronica en de biotechnologie. In het kader van de DIRV-actie werd ook de tweejaarlijkse "*Flanders Technology International* (FTI)"- beurs opgericht. De eerste beurs Flanders Technology werd gehouden op 3-7 mei 1983 te Gent, bij de volgende editie in 1985 kwam het woord "*International*" bij de titel en in 1987 verhuisde de beurs naar de Flanders Expo in Sint-Denijs-Westrum.

Op 1 oktober 1986 ging Julien Hoste op emeritaat. Hij bleef nog verbonden met zijn laboratorium en publiceerde met zijn medewerkers nog een 40-tal publicaties. Hij was een erudiet man. Hij las vlot in vijf talen en had een brede interesse: geschiedenis, politiek en wetenschap, maar even goed kunst en natuur. Muziek was zijn grote passie en hij zegde meermaals dat hij zonder muziek niet kon leven. Hij overleed op 1 december 2011 te Gent.

Hendrik DEELSTRA